

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Prorail B.V.

Postbus 2038
3500 GA UTRECHT

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190026062068

Kenmerk
WNB/2021/033.toek

Bijlagen
3

Datum 23 december 2021
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 4 november 2021 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'BBV L-005241 Blauwkapel', gelegen in de gemeenten De Bilt en Utrecht. Het project betreft onderhoud aan een drietal spoordelen. De werkzaamheden bij Blauwkapel bestaan uit het vernieuwen van drainageleidingen en betonputten en het verlagen en herprofiëren van taluds in deelgebied 1, en het herprofiëren van de taluds en het schouwpad rond de fly-over in deelgebied 2a en en 2b. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de ringslang (*Natrix natrix*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 25 juli 2022 tot en met 31 december 2025 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de ringslang.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
23 december 2021

Onze referentie
5190026062068

Kenmerk
WNB/2021/033.toek

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'BBV L-005241 Blauwkapel', gelegen in de gemeenten De Bilt en Utrecht op het spoor in deelgebied 1 (geocode 094/546) en 2a en 2b (geocode 093), één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan ringslangen BBV L-005241 fly-over Blauwkapel' van 26 oktober 2021 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichhouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Projectplan ringslangen BBV L-005241 fly-over Blauwkapel" van 26 oktober 2021 (bijlage 3 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de ringslang. De winterperiode loopt globaal van oktober tot half april. De eiafzetperiode loopt globaal van begin juli tot en met eind augustus, waarbij de jongen in september uit het ei komen. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de ringslang.

- k. Om te voorkomen dat er gereden gaat worden of materiaal opgeslagen wordt in de oever en bermdelen die gebruikt wordt door ringslangen om te foerageren en rusten, wordt een signaalhek geplaatst op de rand van de weg. Het deel achter het hek wordt ook niet meer gemaaid. Voorafgaand aan het plaatsen van het hek wordt het deel alleen in mei of juni bij warm weer met een bos- of handmaaier gemaaid waarbij eventueel aanwezige dieren de gelegenheid hebben weg te vluchten.
- l. Er worden twintig winterverblijfplaatsen gerealiseerd voor ringslangen in 2022 door holle constructies in te graven onder de Golpla-laag in de vernieuwde taluds. Deze worden in de twee lentes na de werkzaamheden (2023 en 2024) gemonitord door drie maal op zonnige dagen te onderzoeken of er ringslangen bij de aangeboden winterverblijfplaatsen liggen.
- m. De resultaten van deze monitoring worden gedeeld met RVO, uiterlijk 31 december 2024. Indien blijkt dat de winterverblijven niet goed functioneren, zullen in overleg met RVO vervolgstappen worden bepaald.
- n. Om de ringslang te helpen bij voortplanting worden twee broeihopen gerealiseerd in 2022.

Overige voorschriften

- o. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- p. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- q. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

Arjan Wierda
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
23 december 2021

Onze referentie
5190026062068

Kenmerk
WNB/2021/033.toek

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de ringslang

Artikel 3.10, lid 1 Wet natuurbescherming

De ringslang is in het plangebied aangetroffen, bij deelgebieden 2a en 2b. Het gehele plangebied en omgeving is leefgebied voor ringslangen. Er wordt vanuit gegaan dat de ringslang in de taluds overwintert, aangezien dit vaak gebeurt in vorstvrije, hoger gelegen droge delen.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zullen de taluds worden ontdaan van vegetatie, afgegraven tot 30 centimeter, geherprofileerd en opnieuw ingezaagd. Het schouwpad wordt tot 10 centimeter afgegraven, geherprofileerd en aangevuld met steenslag. Op het talud worden Golpla platen aangebracht. Als gevolg van deze werkzaamheden worden alle holen van ringslangen in het talud, die gebruikt worden als winterverblijfplaats, vernietigd.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de ringslang tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan ringslangen BBV L-005241 fly-over Blauwkapel' van 26 oktober 2021. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Er wordt gewerkt buiten de kwetsbare periode van de ringslang. De werkzaamheden vinden plaats eind juli 2022. Dit is de periode waarin ringslangen zich voornamelijk rond het water en de oevers zullen bevinden. In of op de taluds, waar ze overwinteren en waar de werkzaamheden plaats gaan vinden, worden ze dan niet verwacht.

De oevers en het deel van de wegberm nabij de watergang die noordwestelijk parallel aan de taluds loopt, worden door de ringslang gebruikt om te foerageren en rusten. Om te voorkomen dat in de oever en bermdelen van het talud gereden wordt door voertuigen, of dat hier materiaal wordt opgeslagen, zal een signaalhek geplaatst worden op de rand van de weg. Het deel achter het hek wordt niet gemaaid. Voorafgaand aan het plaatsen van het hek wordt het deel in mei of juni bij warm weer met een bos- of handmaaier gemaaid om het werkgebied onaantrekkelijk te maken als leefgebied voor de ringslang.

Naast mitigerende maatregelen worden ook compenserende maatregelen uitgevoerd in de vorm van het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen na afloop van de werkzaamheden. Het gaat om kunstmatige winterverblijfplaatsen en broeihopen.

In het westelijke talud worden tijdens de graafwerkzaamheden in de hellingen twintig winterverblijfplaatsen gemaakt (tien in de noordhelling en tien in de zuidhelling). Er worden per plek twee betonnen mini U-elementen van 30 x 30 x 40 centimeter, of vergelijkbare betonnen holle constructies, ingegraven op ongeveer

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
23 december 2021

Onze referentie
5190026062068

Kenmerk
WNB/2021/033.toek

een halve meter onder de Golpla-laag. Een PVC of betonnen buis van circa tien centimeter doorsnede verbindt de holle ruimte met de buitenlucht. De buis loopt naar buiten toe schuin af, zodat geen regen naar binnen loopt. De alternatieve winterverblijven worden op ongeveer drie meter hoogte aangebracht zodat zonnende ringslangen bij monitoring snel gezien kunnen worden en er voor de ringslangen voldoende afstand tot de treinen bovenop het talud is. Een klein plateau bij de ingang van de buis zorgt voor een plek om te zonnen. Een betonnen paaltje naast de ingang voorkomt dat de toegangsbuis bij toekomstig (maai)werk stuk gaat of de ingang begraven wordt. Dichtgroeien van de ingang moet ook worden voorkomen. Maaien van het talud rond de kunstmatige winterverblijven zal plaatsvinden buiten de maanden oktober tot en met april.

In twee lentes na de werkzaamheden (maart 2023 en 2024) zal monitoring plaatsvinden van de kunstmatige winterverblijfplaatsen. Er zal drie maal op zonnige dagen gekeken worden of ringslangen bij de aangeboden winterverblijfplaatsen liggen. Indien blijkt dat de winterverblijven niet goed functioneren worden in overleg met RVO vervolgstappen bepaald.

Er worden in 2022 twee broeihopen gerealiseerd ter hoogte van de fly-over in de lente, zomer of vroege herfst. Van belang is dat er voldoende broei optreedt. Essentieel voor de afbraak van het organisch materiaal door bacteriën, waarbij warmte vrijkomt, zijn zuurstof en vocht. Om die reden dient de hoop van binnen voldoende nat gemaakt te worden. Een luchtige, losse samenstelling van de hoop zorgt ervoor dat de ringslang gangen kan graven, en enkele takken in het midden van de hoop zorgen ervoor dat holtes ontstaan voor het leggen van eieren. Aangezien ringslangen geschikte eiafzetplaatsen gedurende meerder jaren blijven bezoeken, dienen goede broeihopen op dezelfde plaats gehandhaafd te worden.

De door u voorgestelde maatregelen zijn grotendeels voldoende. Ter aanscherping heb ik in de ontheffing een aanvullend voorschrift (voorschrift m) opgenomen betreffende de resultaten van de monitoring van de winterverblijfplaatsen. De resultaten van de monitoring worden uiterlijk 31 december 2024 gedeeld met RVO en de provincie, waarna in overleg eventuele vervolgstappen kunnen worden bepaald.

Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen zorgt u voor voldoende alternatieve verblijfplaatsen die in kwantiteit en kwaliteit overeenkomen met de huidige functionaliteit van de verblijfplaatsen voor de aanwezige populatie van de ringslang. Wel wordt een deel van het leefgebied en daarmee mogelijke vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de ringslang aangetast. Daarom is er sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming. Hiervoor wordt ontheffing verleend.

De ringslang komt algemeen voor in (de omgeving van) het plangebied. Op landelijk niveau is de trend van aantallen en verspreiding stabiel volgens RAVON. De ringslang is aanwezig in een ruim gebied rond het IJsselmeer. De belangrijkste populaties bevinden zich in Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Friesland en Flevoland. De instandhouding van de ringslang op landelijk niveau is de laatste jaren

stabiel. Door de werkzaamheden worden verblijfplaatsen vernield en gaat een deel van het leefgebied verloren. Na uitvoering van het werk zal het terrein weer geschikt worden als leefgebied en door het aanbrengen van kunstmatige holtes in het talud zal de winterverblijfsfunctie behouden blijven. Het is dan ook aannemelijk dat de ringslang in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de ringslang komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

Andere bevredigende oplossing

De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd om het talud van de spoorbanen op deze specifieke locaties te verstevigen. Het talud is op deze locaties zwakker en dient versterkt te worden. Het betreft een locatiespecifiek project. Betreffende de wijze van inrichting en uitvoering van de werkzaamheden wordt geen ecologisch betere alternatieve wijze gezien voor het verstevigen van de taluds zonder af te hoeven graven. Het talud is te steil om bomen of struiken te gebruiken om de grond vast te houden, hierom worden de Golpla rasters aangebracht. Alle andere methoden zouden de bovenste grondlaag ook aantasten. De uitvoering van de werkzaamheden is zodanig aangepast dat dit het meest ecologisch gunstig is voor de ringslang. Er is gekozen om de aangrenzende watergangen en oevers af te schermen, te werken buiten de winterperiode en extra voortplantings- en overwinteringsgelegenheid te maken. Qua planning is het werk gebonden aan de treinvrije periode van 96 uur. Deze periode valt in de zomer, wat het meest ecologisch gunstig is omdat er dan geen overwinterende ringslangen in de taluds aanwezig zijn.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de ringslang zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming 'bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer' en in het 'algemeen belang'.

Het spoor, met inbegrip van alle spoorelementen zoals spoorbeveiliging, bermen en sloten en geluidsschermen, dienen regelmatig onderhouden te worden. Indien onderhoudsmaatregelen achterwege blijven raakt het spoor in verval, en ontstaan risico's met betrekking tot spoorcalamiteiten die niet kunnen worden uitgesloten. De spoorveiligheid komt dan in het geding. Het verbeteren van de spoorbaanconstructie en het uitvoeren van bestendig beheer en onderhoud draagt bij aan het verbeteren van de openbare veiligheid.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft ProRail belast met het beheer en onderhoud van het spoor. Door de werkzaamheden wordt voorkomen dat

degradatie van het spoor optreedt, bijvoorbeeld in de vorm van verzakkingen. De werkzaamheden voorzien in het behouden van een veilig en goed berijdbaar spoor waar treinreizigers direct belang bij hebben.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het de belangen 'bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer' en 'in het algemeen belang' voldoende zijn om de negatieve effecten op de ringslang, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
23 december 2021

Onze referentie
5190026062068

Kenmerk
WNB/2021/033.toek